

ПОЛЕМИКА

Незнање, немоћ или нешто треће

Реаговање на текст „Доктори на линији” објављен у „Политици” 21. децембра 2022. године

Драјан Делић*

Таласи стручног и моралног немира ми налажу да, после прочитаног текста „Доктори на линији” аутора проф. др Радоја Чоловића, објављеног у „Политици” 21. децембра 2022. године, запишем и истакнем да је на нама да се слободно опредељујемо којим ћемо путем ићи, бирајући своју путању и будућност према знању, сопственој савести, васпитању и уверењима које гајимо. Међутим, тужно је што први човек Српског лекарског друштва (СЛД) ћутање струке, као пасивно саучесништво у свему најгорем што је пандемија донела, појачала и умножила не види као реалан проблем наше професије.

Релативизација медицинских проблема видела се и у његовој изјави: „Управа СЛД-а се није мешала у неспоразуме на линији Кризни штаб, Лекарски уједињени против ковида и Синдикат лекара и фармацеута” („Политика”, 3. мај 2022. године). Наравно, није се ту радило о „неспоразумима” него о битним стручним неслагањима у вођењу пандемије, а што је резултирало масовним страдањем и умирањем, пре свега, старијег становништва. Уколико је народно здравље наш примарни циљ, остаје нејасно зашто Епидемиолошка секција СЛД-а није ниједанпут изашла са предлогом противепидемијских мера и кориговала Кризни штаб који је правио значајне грешке у тој области. Остаје нејасно зашто Етички одбор СЛД-а није упутио критику лекарима који су отворено говорили против вакцинације и поред резултата немачких истраживача да је 98,5 одсто преминулих са ковидом 19 било невакцинисано или резултата ЦДЦ (Атланта) на 600.000 болесника да су 11 пута чешће умрели невакцинисани. Остаје нејасно зашто научни одбор 20. Конгреса лекара Србије није уврстио „горуће” теме у дневни ред (нпр. значај праворемених и адекватних противепидемијских мера, висока смртност у јединицама интензивне неге, како се организовати за надоласеће епидемије итд.) него Међународни здравствени правилник који се примењује више од петнаест година. О свим овим проблемима говорио сам, и пре објављивања мог чланка 8. децембра, на састанку интернистичке групе Академије медицинских наука СЛД и на Годишњој скупштини СЛД. Незамерање и компромиси никада нису красили нашу лекарску професију, поготово у времену страдања и умирања – бар тако учимо наше ћаке.

Мука је писати, али мука је и ћутати када први човек СЛД-а изнесе бројне неистине и инсинуације, као гест посрнућа одговорне речи и (необјашњиве) жеље за озлоглашењем неистомишљеника. Ово пишем, без ресентимана, због млађих лекара, јер сам уверен да академик Чоловић неће променити своје мишљење и заблуде („Ако чињенице не иду у прилог тези, тим горе по чињенице”). Због ограниченог простора, наводим само десет саопштених неистина у његовом тексту:

Прво, неистина је да сам „као директор Инфективне клинике” и „партијски кадар” постао члан Здравственог савета Србије (ЗСС). Члан ЗСС-а сам постао као давно смењени директор (политичком одлуком из 2001. године), а „партијски кадар” нисам био од 1990. године до данашњих дана. Бројне понуде за учлањење и партијске синекуре сам одбио, па и када су ми нудили место генералног директора Клиничког центра Србије.

Друго, неистина је да је гада на челу „била министарка из СПС-а”, већ проф. др Томица Милосављевић из Г17, односно из „режима” који ме је сменио 2001. године. Опција неприпадања, овоме или ономе, ипак је била могућа у то време (2009).

Треће, неистина је да сам био „најмлађи члан” ЗСС-а (радовао бих се томе), да сам „био по вољи режима” и да сам изабран за председника да би био „на вези са режимом”. За председника ме је предложио најстарији члан ЗСС-а академик Љубиша Ракић и на тајном гласању, од више кандидата, изабран сам већ у првом кругу.

Четврто, неистина је да ЗСС „креира државну политику у здравству, коју ће министарство спроводити”. У Закону о здравственој заштити (члан 135) пише да је ЗСС само „стручно и саветодавно тело...”, чије су надлежности да „прати”, „предлаже”, „процењује”, „даје мишљење”, „даје иницијативу” и „разматра” (члан 139). У Закону, чак, није наведено коме се предлози упућују, нити ко је одговоран за њихову будућност. И поред тога, са пуно знања, ентузијазма и бесплатног рада, чланови ЗСС-а су урадили бројне елаборате и предлоге који су упућени Министарству здравља и Одбору за здравље Народне скупштине: о природном прираштају и задацима здравственог система, о корупцији у здравству, о уписној политици на медицинске факултете, о специјализацијама, о бањско-климатским лечилиштима Србије, о „Торлаку”, о трансплантацији органа, о пандемији инфлуенца А Х1Н1, дати су бројни предлози за измене актуелних закона о здравству, континуирано медицинској едукацији итд. Искрено, поносан сам на рад ЗСС-а и мојих колега, тим више што смо, у мандату другог министра, буквално избачени из зграде Министарства здравља и морао сам, захваљујући пријатељу, да нађем просторије у Немањиној 4.

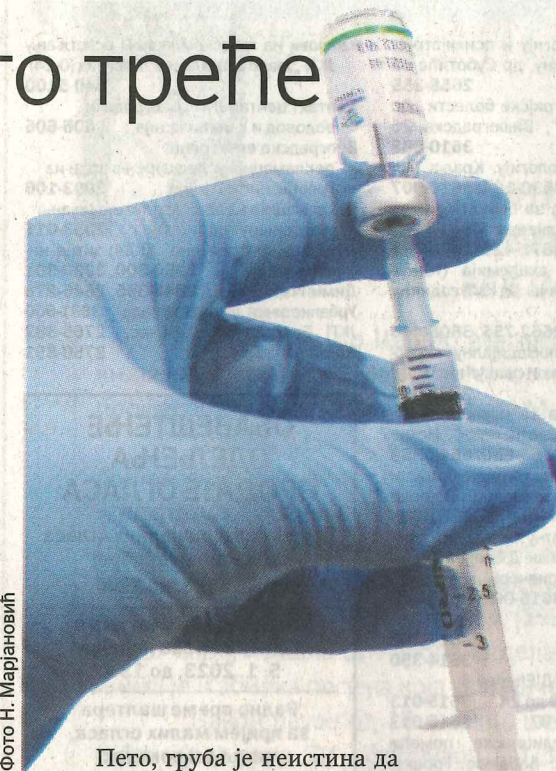

Фото Н. Марјановић

Пето, груба је неистина да сам ја, као председник ЗСС-а, одговоран за „толерисање безакоња, корупције и расипништва у ... тадашњој управи Лекарске коморе Србије (ЛКС)”. По важећим законима ЛКС је потпуно самосталан у одлучивању и раду, има свој жиро-рачун, и на крају крајева у њему одлучују наше колеге-лекари кроз изабране органе и тела. Никаква права ту немају Министарство здравља, ЗСС, СЛД или буџетска инспекција.

Шесто, није истина да је ЗСС био „100 одсто одговоран” за континуирану-медицинску едукацију (КМЕ), јер правилник који дефинише све аспекте КМЕ пише и доноси Министарство здравља, односно министар здравља. Због бројних проблема и недоследности у овој области, ЗСС је својевољно написао Правилник о контроли спровођења КМЕ, али га Министарство здравља није одобрило „због финансијских трошкова у процесу контроле КМЕ”. Најзад, председник СЛД-а најбоље зна да није увек лако успоставити двосмерну сарадњу са нашим колегама из Министарства здравља. Овогодишњи негативни пример је њихов недолазак (игнорисање пријатне обавезе) на свечаност обележавања 150 година СЛД, и о томе се гласно ћути.

Седмо, није истина да се „нико није сетио да се покрене избор новог ЗСС”. На неколико седница ЗСС-а покренуто је то питање (постоје записници), упућене су писмене молбе Министарству здравља, али оно није реаговало на наше дописе. Када сам у писменој форми, у знак протеста, поднео оставку на место председника неко је у министарству покренуо поступак. У међувремену, ЗСС је све текуће послове на време завршавао.

Осмо, није истина да сам „дошао на место директора ЛКС”, већ сам тајним гласањем на скупштини добио више гласова од свог противкандидата, претпостављам, члана владајуће партије.

”

Тужно је што први човек Српског лекарског друштва ћутање струке, као пасивно саучесништво у свему најгорем што је пандемија донела, појачала и умножила, не види као реалан проблем наше професије

Одмах сам се одрекао плате и платне картице, одбио путовања на далеке дестинације и предложио план и програм рада на 14 страна са радикалним променама у ЛКС, посебно истичем предлог да ЛКС стипендира лекаре на волонтерским специјализацијама, да се промени процедура избора руководства, да су руководеће позиције не плаћају итд. Иницирао сам састанак са председништвом СЛД-а, на којем је био и академик Чоловић, упознао их са програмом рада и замолио за подршку јер су неки чланови председништва били и у телима ЛКС-а. Међутим, све моје идеје и предлози за промене били су закочени на Управном одбору ЛКС-а. Готово нико није стао уз мене, па ни члан председништва СЛД-а. Поражен од својих колега, неки су се дописивали са својим партијским централама, поднео сам оставку са речима: „Ја нисам из ваше приче, ви нисте из моје приче”. И то је истина мог одласка, а не „политичко образовање”.

Девето, није истина да је то био „преломни тренутак” (2015. година – примедба Д. Д.) када сам почео да „еволуирам у опозиционара и критичара политике режима”. Први критичка чланак написао сам 2008. године у НИН-у, затим серију критичких чланака у „Политици” од 2009. године. Истине ради, први – почетнички критички осврт објавио сам као студент-продекан и члан Градског комитета СК у „Политици” 1976. године и исте године у „Борби”, а затим бројне критичке чланке у „Медицинару”. Нико ме није ни попреко погледао, нити позвао на разговор у врсмену „стерилне политике самоуправног социјализма”, како га је описао академик Чоловић („Политика”, 30. април 2022. године).

И десето, није истина да је проф. Радовановић мој „друг” са којим се ја нешто договарам против академика Чоловића – значајна је разлика у годинама, не дружимо се и један другоме се обраћамо у множини. Истина је, да изузетно ценим његово искуство, знање и писменост.

Уверен у исправност, смисленост и сврсисходност онога што пишем и говорим, противно жељи академика Чоловића, наставићу са том менталном хигијеном искуствено знајући да је посезање за позитивним идејама најбољи рецепт за болне неуспехе. Што је већа идеја, то је мања вероватноћа њене реализације и то су у крајњој инстанци већи губици и штете које наступају у залудним напорима да се она оживотвори. Наравно, увек ће се ту неко наћи са својим неистинама и измишљотинама с којима ће све то темељно испрљати и обесмислити из мени незнатних или неразумних разлога. Ништа ново у Србији.

*Редовни професор Медицинског факултета у Београду у пензији